

Ohjelmakausi 2014–2020

Miten hankkeilla on kyetty edistämään maakuntaohjelman 2018–2021 tavoitteita – laadullinen arviointi

Keski-Pohjanmaan
maakuntahallitus
10.6.2024

ohjelmakoordinaattori
Hanna Taskinen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tausta: maakuntaohjelma 2018–2021

Maakuntaohjelma 2018-2020

Kehittämisteema	Ylätavoite
kilpailukyky	elinkeinojen kehittäminen
kilpailukyky	luonnonvarojen kestävä käyttö
kilpailukyky	muutosjoustavuus
kilpailukyky	työllisyys
kilpailukyky	veto- ja pitovoima
osaaminen	innovaatioympäristön ja TKI-toiminnan kehittäminen
osaaminen	koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi
osaaminen	osaamisen ja alueellisen koulutusjärjestelmän kehittäminen
osaaminen	älykäs erikoistuminen
saavutettavuus	laadukas ja turvallinen elinympäristö
saavutettavuus	liikennejärjestelmän kehittäminen
saavutettavuus	toimintaympäristön kehittäminen

Tausta: Keski-Pohjanmaan liiton rahoittamat toimintalinjat ohjelmakausi 2014 – 2020

Toimintalinja	Erityistavoite/investointiprioriteetti
1	1.1. Uuden liiketoiminnan luominen
1	1.2. Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa)
1	2.1. PK-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen
2	3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen
2	4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta
2	5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen
8	12.2. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta

Tausta: rahoitetut EAKR-hankkeet 2014–2020 Keski-Pohjanmaan liitto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Päivitetty:
24.5.2024

Ohjelmakausi 2014–2020 EAKR-hankkeet

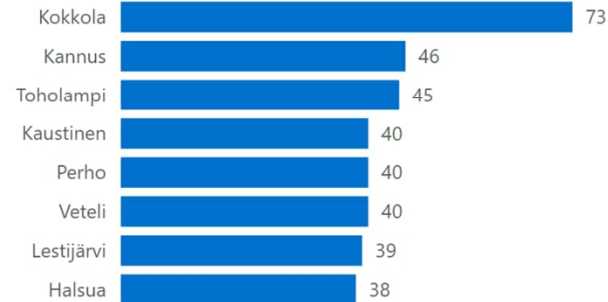

83
hankkeet
13
pää toteuttajia
31
ml. osatoteuttajat
23 099 923 €
kehys 2014–2020

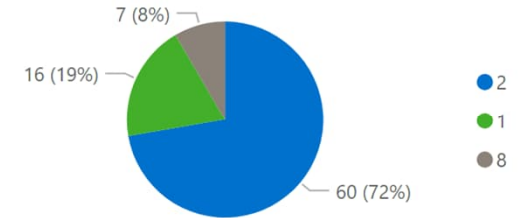
Toteuma maksatustietojen mukaan
KP viranomaisen

21 952 229 €	29 964 669 €
EU + valtio	kokonaisrahoitus
190 889 €	2,74
keskiarvotuki	saatu tuki/panos*

Hankkeiden kohdistuminen kuntiin

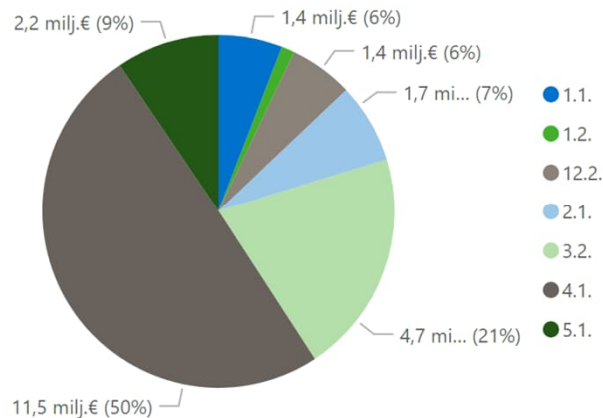

Hankkeet toimintalinjoittain

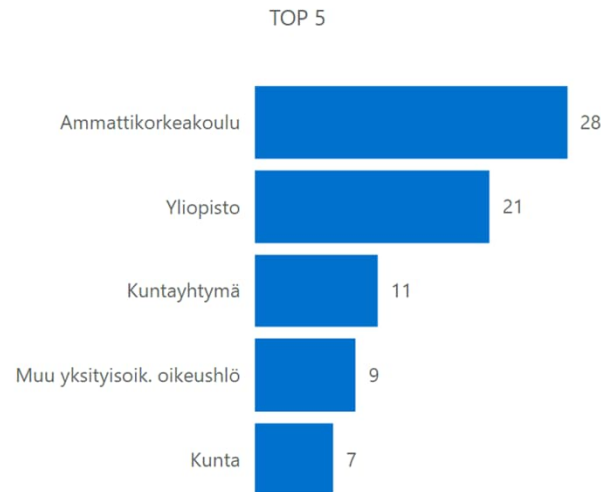

* kuinka moninkertaisesti suhteessa alueen panostamaan rahoitukseen (julkisen ja yksityisen) on saatu EU:n ja valtion tukea alueelle

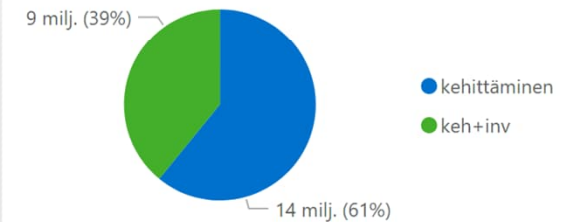
Hankkeet erityistavoitteittain
myönnetty rahoitus

Pää toteuttajien organisaatiotyyppi hankkeittain

Rahoitus hanketyypeittäin (€)

Hakijoiden lkm

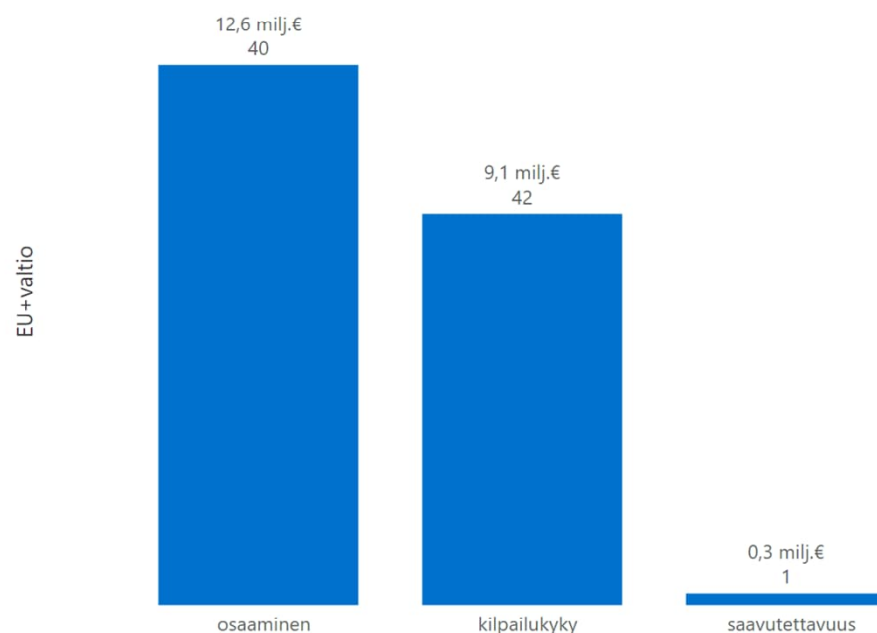
- 83 hanketta, osassa kehittämis- ja investointiosio erillisinä hankkeina (kehittäminen+investointi yhteenlaskien 67 hanketta)
- Eniten rahoitettu: 4.1. tutkimus-, osaamis- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta ja 3.2. uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen
- erityishuomiona hankkeiden kohdistuminen kuntiin ja pää toteuttajien organisaatiotyyppi

Hankkeiden kohdistuminen maakuntaohjelman teemoihin toimintalinjojen perusteella

Maakuntaohjelma vs. hankkeiden maksatustiedot: eurojen kohdistuminen

MKO	EU+valtio
☐ kilpailukyky	9 108 280 €
1.1. Uuden liiketoiminnan luominen	1 035 702 €
2.1. PK-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen	1 483 910 €
3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen	4 427 655 €
5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen	2 161 013 €
☐ osaaminen	12 575 828 €
4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta	11 269 616 €
12.2. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta	1 306 212 €
☐ saavutettavuus	268 120 €
1.2. Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa)	268 120 €
Yht.	21 952 229 €

Maakuntaohjelma vs. eurojen ja hankemäärän kohdistuminen (maksatustiedot)

- Osaaminen: osion suuri rahoitusosuus johtunee aktiivisista TKIO-yksiköistä hakijoina (oppilaitokset)
- Kilpailukyky: ammattikorkeakoulu ja kehittämissyhtiöt vahvoina hakijoina
- Saavutettavuus: heikkoa euromäärää selittänee se, että tieinfrahankeet kohdistuvat ELY:n rahoitukseen
- Kuitenkin: 1) jaottelu osin keinotekoinen: esimerkiksi ET 5.1. voisi olla yhtä hyvin osaamisen teemassa
2) teemat usein toisiaan täydentäviä (tässä nähdään vain ”kattotaso”)

Pk-yritykset, jotka aloittavat uuden liiketoiminnan

43

Tavoite: 17 (+153 %)

Pk-yritykset hankkeessa, jossa keskeinen tavoite yritysten kasvu ja kansainvälinen liiketoiminta

592

Tavoite: 379 (+56 %)

Yritysten avoimen tiedon ja rajapintojen avulla toteuttamat uudet sovellukset

54

Tavoite: 35 (+54 %)

Innovaatioalustoissa kehitetyt ja pilotoidut tuotteet tai palvelut

165

Tavoite: 111 (+49 %)

Uudet innovaatioalustat

45

Tavoite: 37 (+22 %)

Yrityksissä toteutettavat vähähiilisyttä edistävät demonstraatiot

40

Tavoite: 34 (+18 %)

Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneet yritykset

501

Tavoite: 502 (-0 %)

Pk-yritykset, joissa merkittävä liikevaihdon tai henkilöstön lisäksi

74

Tavoite: 85 (-13 %)

Tutkimus ja innovointi: Julkista tukea vastaavat yksityiset investoinnit innovointiin tai tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, €

846 t.

Tavoite: 998 t. (-15 %)

Yritykset, jotka kehittävät uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen markkinoille (tuote on uusi yrityksille)

36

Tavoite: 45 (-20 %)

Kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä yhteistyötä tekevät yritykset

42

Tavoite: 60 (-30 %)

Yritykset, jotka käynnistävät t&k&i-toiminnan tai t&k&i-yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa

175

Tavoite: 225 (-22 %)

Uudet tuella aikaansaadut työpaikat yrityksissä

116

Tavoite: 144 (-20 %)

Yhdyskuntien vähähiilisyttä edistävät uudet ratkaisut

25

Tavoite: 39 (-36 %)

Yritykset, joihin syntyy uusiutuviin energiaratkaisuihin tai vähähiilisyden tukemiseen perustuvaa uutta liiketoimintaa

9

Tavoite: 15 (-40 %)

Uudet tuella aikaansaadut t&k&i -työpaikat

31

Tavoite: 55 (-44 %)

Vähähiilisyttä edistävät yritykset

20

Tavoite: 42 (-52 %)

Yritykset, jotka tuovat markkinoille uuden tai aiemmasta versiosta merkittävästi kehitetyn vähähiilisyttä edistävän tuotteen tai materiaalin

8

Tavoite: 27 (-70 %)

Pk-yritykset, jotka aloittavat viennin tai laajentavat uudelle vientimarkkina-alueelle

27

Tavoite: 68 (-60 %)

Pk-yritykset, joiden saavutettavuus on parantunut

7

Tavoite: 23 (-70 %)

Start-up yritykset, joilla on merkittävät valmiudet uuden tuotteen, palvelun tai tuotantomenetelmän kehittämiseen

1

Tavoite: 14 (-93 %)

- Indikaattoritietojen valossa kokonaisuutena onnistuttiin hyvin mm. yritysten osallistamisessa ja verkostoitumisessa, parannettavaa on esim. vähähiilisyden edistämiseen liittyvissä teemoissa
- Osaaminen: innovaatioalustojen kehittämisessä on onnistuttu, TKI-toiminnan vaikuttavuudessa kehitettävää esim. TKI-työpaikat
- Kilpailukyky: yritysten kasvu, verkostoitumista ja liiketoiminnan monipuolistamista on edistetty, mutta parantamista on mm. uusien yritysten perustamisessa (12, tavoite 30) ja vähähiilisyden edistämässä
- Saavutettavuus: pk-yritysten saavutettavuus ei ole parantunut tavoitteen mukaisesti, mutta toisaalta muissa osioissa toteutetut hankkeet ovat edistäneet pk-yritysten saavutettavuutta, esimerkkinä matkailua edistävät hankkeet, kuten Retkibussi –kokonaisuus (saavutettavuus ei ole ollut indikaattorina näissä hankkeissa)

Loppuraporttien laadullinen arviointi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

3.6.2024

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tausta

- käyty läpi 67 loppuraporttia (syynä tähän, että investointi- ja kehittämissosioilla on saman sisältöiset loppuraportit=> euroissa kuitenkin huomioitu molemmat)
- tarkastelussa etenkin kohdat 4.1–4.3:
 - Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?
 - Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?
 - Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?
- vastausten laatu vaihteli huomattavasti
- kaikkiin kysymyksiin ei välttämättä oltu vastattu tai vastattu asian vierestä esim. tavoitteiden saavuttamisen, tuloksien ja vaikuttavuuden sekoittaminen keskenään
- vastuu on lukijalla: mitä on kerrottu tai jätetty kertomatta tai selitetty parhain päin

Maakuntaohjelma ja kehittämistavoitteet

maakuntaohjelma	Hankkeita	Myönnetty €
kilpailukyky	38	10 669 378 €
elinkeinojen kehittäminen	14	3 595 811 €
luonnonvarojen kestävä käyttö	11	3 638 986 €
muutosjoustavuus	8	2 699 441 €
veto- ja pitovoima	5	735 140 €
osaaminen	28	12 193 889 €
innovaatiot ja TKI	15	5 870 866 €
koulutus/osaamistarpeiden ennakointi	1	207 064 €
osaaminen ja koulutusjärjestelmä	6	4 298 699 €
älykäs erikoistuminen	6	1 817 260 €
saavutettavuus	1	275 859 €
liikennejärjestelmä	1	275 859 €
Yht.	67	23 139 126 €

eniten on rahoitettu:

- 1) innovaatiot ja TKI
- 2) osaaminen ja koulutusjärjestelmä
- 3) luonnonvarojen kestävä käyttö

Mitä on erityisesti rahoitettu em.

- 1) monipuolisesti TKI-toimintaa esim. IoT, digi, biotalous
- 2) oppimisympäristöjä
- 3) biotaloutta ja energiatehokkuuteen liittyviä hankkeita

Rahoitus vs. maakuntaohjelman tavoitteet

- Kilpailukyky
 - lähes kaikkia ylätavoitteita on rahoitettu ja toisaalta moni hanke sopisi useampaan ylätavoitteeseen
 - poikkeuksena työllisyys: näitä hankkeita on oletettavasti rahoitettu enemmän ESR-rahoituksesta
- Osaaminen
 - kaikkia ylätavoitteita on rahoitettu ja toisaalta moni hanke sopisi useampaan ylätavoitteeseen
 - painotus koulutus- ja tutkimuslaitosten toiminnan kehittämisessä
- Saavutettavuus
 - vain liikennejärjestelmän kehittämistä rahoitettu
 - toisaalta muihin teemoihin kohdistuneet hankkeet toteuttavat osaltaan saavutettavuuden tavoitteita esim. palvelujen saavutettavuus, monipuolisten luonto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelujen mahdollistaminen, vetovoimaisen ja kilpailukykyisen toimintaympäristön saavuttaminen

Kehittämisteema	Ylätavoite
kilpailukyky	elinkeinojen kehittäminen
kilpailukyky	luonnonvarojen kestävä käyttö
kilpailukyky	muutosjoustavuus
kilpailukyky	työllisyys
kilpailukyky	veto- ja pitovoima
osaaminen	innovaatioympäristön ja TKI-toiminnan kehittäminen
osaaminen	koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi
osaaminen	osaamisen ja alueellisen koulutusjärjestelmän kehittäminen
osaaminen	älykäs erikoistuminen
saavutettavuus	laadukas ja turvallinen elinympäristö
saavutettavuus	liikennejärjestelmän kehittäminen
saavutettavuus	toimintaympäristön kehittäminen

Hankkeiden tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuminen

- loppuraporteissa ei juuri nostettu esiin epäonnistumisia, vaan yleensä hankkeen todettiin toteutuneen tavoitteiden mukaisesti
- jos sekä tavoitteet että toimenpiteet huomioidaan (tiukka näkökulma):
 - 57 % hankkeista toteutui suunnitellusti
 - 42 % hankkeista toteutui pääasiassa suunnitellusti
 - 1 (1 %) hanke toteutui vajavaisesti
- seurantatiedot täydentävät näkökulmaa, mutta nekin ovat tulkinnanvaraisia (hankkeen toteuttajan arvio)
- havaituista haasteista:
 - 1) kohderyhmään liittyvä (lähinnä osallistumisaktiivisuus tai -kyky)
 - 2) ulkoiset muutostekijät (etenkin koronapandemia)
 - 3) hankeresurssit (hankkeen henkilöstöön, aikatauluun tai kustannuksiin liittyvä haaste)
- yksittäisissä hankkeissa rahoittajien tulkintojen tai toimintatapojen koettiin haitanneen hankkeen toteuttamista (esim. kustannusten hylkääminen tai hankesuunnitelman muutos jälkikäteen tai hankkeiden jako kehittämiseen ja investointeihin)
- se, että haasteista kerrotaan ei kuitenkaan tarkoita, että hanke olisi ”huono”, usein jopa päinvastoin

Tulokset: kilpailukyky

[Back to report](#)

Tulokset: osaaminen

< Back to report

☰ ..

Ja saavutettavuus:

saavutettavuuden edistäminen
liikennepalvelujen pilotointi

Jatkotoimenpiteet loppuraporteissa ilmoitetun perusteella (n=67)

- yleisimmin jatkotoimenpiteet hyödyntävät toteuttajaa:
 - oman toiminnan kehittämistä 54 % hankkeista
 - hyödyntämistä muissa hankkeissa (jotka pääosin toteuttajan) 49 %
- tulosten ja osaamisen jakaminen on tulkittavissa 42 % raporteista: myös hankkeiden yleishyödyllisyysvaade taustalla
- yritysten toimintaa tukevia jatkotoimia oli 27 % raporteista: yleensä tämä viittaa esim. saadun tiedon/tulosten hyödyntämismahdollisuuksiin yrityksissä tai toteutetun TKI-ympäristön hyödyntämismahdollisuuksiin yrityksille
- taustatieto jatkotoimiin (esim. kartoituksista tai epävirallisempänä kokemustietona 25 %), tutkimuspainotteisissa hankkeissa tutkimustiedon hyödyntäminen 16 %
- suoria jatkohankkeita 19 %, mutta todellisuudessa luku todennäköisesti suurempi
- kaupallinen toiminta 13 % lähinnä pienimuotoista esim. kehitettyyn TKI-ympäristöön pohjautuvia tutkimuspalveluja yrityksille

Yhteenveto

- hankkeet ovat toteuttaneet kaikkia maakuntaohjelman 2018-2021 teemoja ja suurta osaa tavoitteista: yksittäinen hanke usein toteuttanut tavoitteita useammasta teemasta
- muu rahoitus osaltaan kompensoi niitä tavoitteita, joihin EAKR-hankkeiden panostus on ollut pienempi esim. työllisyys (ESR), kulttuuri (AIKO-, ESR ym.), liikenneinfra ja yritysten investoinnit (ELY EAKR)
- hankkeiden tuloksissa esiin nousee mm.:
 - yritysten verkostoituminen ja osaamisen lisääminen
 - oppimisympäristöjen kehittäminen
 - erilaiset pilotoinnit ja kokeilut
 - TKI-ympäristön ja osaamisen kehittäminen
 - bioalan osaaminen ja tutkimustieto
 - muihin kärkialoihin liittyvät tulokset esim. energiatehokkuus, kiertotalouden edistäminen
 - teknologiset ratkaisut mm. digipalvelut, IoT-pilotit
 - aluekohtaiset painotukset esim. Kaustisen seudun bioala tai KIP-alueen kehittäminen

Keski-Pohjanmaan liiton 2014-2020 RR-hankkeiden onnistumiset ja kehityskohteet

- + on tuettu myös kokeilukulttuuria ja tutkimusta, jossa ns. epäonnistuminen on sallittu
- + jatkohankkeet ovat tuoneet uutuusarvoa 1. vaiheeseen verrattuna
- + pysyvän toiminnan aikaansaaminen (tai ainakin tukeminen osaltaan) joissain tapauksissa esim. Kaustisen biokaasulaitokseen tehty pohjatyö, Kokkola Material Week, pieneläinklinikka-hoitajatutkinnon ja EduVet pieneläinvastaanoton aloittamisen tukeminen
- alueella kapea hakijapohja (vaikutus rahoituksen suuntautumisen)
- muutamissa hankkeissa ollaan hyvin lähellä toteuttajan perustoimintaa
- loppuraporttien laatu viittaa siihen, että hankkeen arviointia ei ole riittävästi suunniteltu hakuvaiheessa
- toiminnan jatkuvuus sekä vastuut ja rahoitus hankkeen jälkeen jäävät joissain tapauksissa kysymysmerkeiksi

Kehittämis ehdotukset prosessiin

- Jatkossa arvioidaan:
 1. hankkeen käsittelyvaiheessa suhdetta maakuntaohjelmaan aiempaa tarkemmin
 2. ohjausryhmätyöskentelyn yhteydessä asetettujen tavoitteiden saavuttamista hankkeen edetessä
 3. loppuraportoinnin yhteydessä vaikuttavuutta hankekohtaisesti
- Tuloksena on jatkuva arviointiprosessi, jota parannetaan tarpeen vaatiessa ja joka tukee nykyisen ohjelmakauden edistymisen arviointia sekä tulevan maakuntastrategian ja -ohjelman suunnittelua.